

กฎหมายมหาชน

- คือ กฎหมายที่ใช้บังคับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชนที่รัฐอยู่เหนือเอกชน
- มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากกฎหมายเอกชน
- หลักกฎหมายที่ศาลปกครองใช้ต่างจากหลักกฎหมายที่ศาลยุติธรรมใช้

การแบ่งแยกกฎหมายตามลักษณะเนื้อหา

ความสัมพันธ์ของผู้ทรงสิทธิ

- กฎหมายเอกชน
- กฎหมายมหาชน

1. เกณฑ์องค์กรผู้ก่อนิติสัมพันธ์

- กฎหมายมหาชน — รัฐเป็นผู้ก่อนิติสัมพันธ์
- กฎหมายเอกชน — เอกชนเป็นผู้ก่อนิติสัมพันธ์

กฎหมายเอกชน

กฎหมายมหาชน

1. ลักษณะการก่อความสัมพันธ์

เสมอภาค

เอกชน v เอกชน
(ป.ส่วนตัว) (ป.ส่วนตัว)

อยู่เหนือ

รัฐ v เอกชน
(ป.สาธารณะ) (ป.ส่วนตัว)

คดีอาญา

บุคคล
(ผู้กระทำ)

กระทำต่อ

บุคคล
(ผู้เสียหาย)

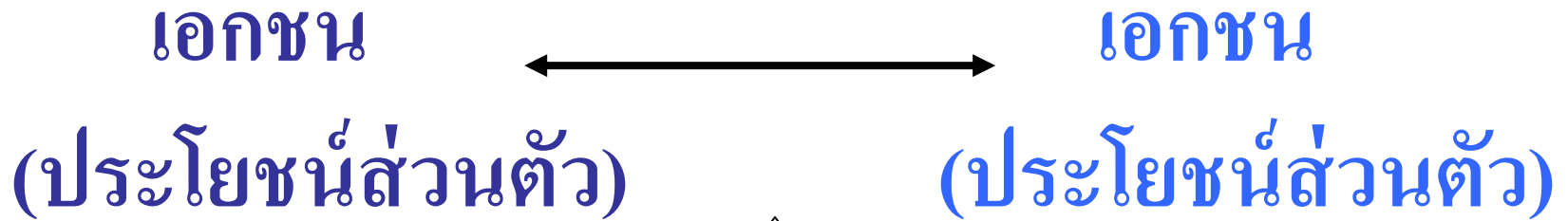
ตำรวจ

อัยการ

ศาล

- รัฐต้องเป็นกลาง
- บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด จะได้รับผลกระทบทางด้านสิทธิเสรีภาพ จึงต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะถูกพิสูจน์ว่าผิดจริง

คดีแพ่งเอกชน

- เอกชนผูกนิติสัมพันธ์บนพื้นฐานความเสมอภาค

• ทรัพย์สิน

• สัญญา

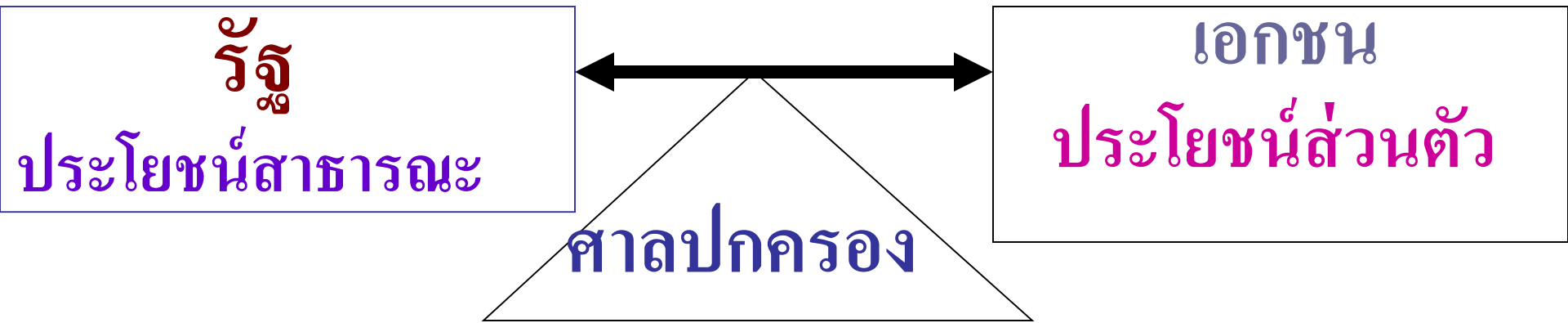
• ละเมิด

• ครอบครัว

• มรดก

• อื่นๆ

คดีปกครอง

รักษาดุลยภาพระหว่างประโยชน์สาธารณะ
กับสิทธิเสรีภาพของเอกชน

เพิกถอนการกระทำทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ให้ฝ่ายปกครองชดเชยค่าเสียหายแก่ประชาชน

2. เกณฑ์วัตถุประสงค์ของนิติสัมพันธ์

- กฎหมายมหาชน — รัฐทำเพื่อประโยชน์สาธารณะ
- กฎหมายเอกชน — เอกชนทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

วัตถุประสงค์ในการดำเนินการ

เอกชนทำเพื่อประโยชน์
ส่วนตัว มุ่งในเรื่อง

- การค้าหากำไร
- ชื่อเสียง
- ความสะดวกสบายในชีวิต

• รัฐทำเพื่อประโยชน์
สาธารณะ

3.เกณฑ์วิธีการที่ใช้ในการก่อก่อนิติสัมพันธ์

- เอกชนเสมอภาคเท่าเทียมในการทำสัญญา / เสรีภาพในการทำสัญญา การแสดงเจตนายินยอมพร้อมใจในการทำสัญญา
- การบังคับตามสิทธิต้องฟ้องศาลบังคับให้
- ทรัพย์สินของเอกชนอาจถูกยึดอายัดหรือยกอายุความขึ้นต่อสู้
- รัฐใช้อำนาจมหาชนได้แก่
- อำนาจบังคับฝ่ายเดียว เช่น ออกคำสั่งฝ่ายเดียว/สัญญาทางปกครอง
- การบังคับตามสิทธิไม่ต้องฟ้องศาลบังคับให้
- ทรัพย์สินสาธารณะสมบัติของรัฐย่อมได้รับความคุ้มครองที่จะไม่ถูกยึดอายัดหรือยกอายุความขึ้นต่อสู้

4. เกณฑ์เนื้อหา

- กฎหมายมหาชน

- เป็นกฎหมายตามภาวะวิสัย ตกลงยกเว้นไม่ได้

- กฎหมายเอกชน

- เป็นกฎหมายตามอัตวิสัย ใช้บังคับกับคู่สัญญา
ตกลงยกเว้นได้

ข้อพิจารณาในแง่ขององค์กรรัฐ

- โดยหลักแล้ว แม้ว่ารัฐจะทำเพื่อประโยชน์สาธารณะและมีอำนาจบังคับฝ่ายเดียว
- แต่ก็มีกรณีที่รัฐลดตัวเองมาเป็นเอกชน เช่น ธ.กรุงไทยฯ
- หรืออาจใช้วิธีการตามกฎหมายเอกชน เช่น เจริญต่อรองบนพื้นความเท่าเทียมกัน
- กิจกรรมของรัฐบางอย่างอาจเป็นเชิงอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเอกชน

ข้อพิจารณาในแง่ของเอกชน

- โดยหลักแล้ว เอกชนมีเสรีภาพในการทำสัญญาและไม่มีอำนาจบังคับฝ่ายเดียว แต่ก็มีกรณีเอกชนได้รับมอบอำนาจให้ใช้อำนาจทางปกครองได้ เช่น สภานายความมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทนายความ
- หรือบางกรณีเอกชนไม่อาจตกลงยกเว้นข้อสัญญาได้ เพราะรัฐอาจแทรกแซงสัญญาเพื่อคุ้มครองผู้ที่อ่อนแอกว่า (การทำให้กฎหมายเอกชนเป็นกฎหมายมหาชน)

ข้อพิจารณาในแง่ของเอกชน

- กฎหมายเอกชนบางประเภทเป็นบทบังคับยกเว้นไม่ได้
- เช่น กฎหมายครอบครัว ความสัมพันธ์ในทางส่วนตัว ยกเว้นไม่ได้ ข้อตกลงยกเว้นเป็นโมฆะ ก็ไม่ได้ทำให้กฎหมายครอบครัวกลายเป็นกฎหมายมหาชนขึ้นมาได้
- กฎหมายอาญาตกลงยกเว้นไม่ได้ ก็ยังเป็นกฎหมายเอกชน

•ข้อพิจารณาในแง่ของกม.ต่างประเทศ

- ในระบบ Common law ไม่มีการแบ่งกฎหมายมหาชนออกจากกฎหมายเอกชน
- ในรัฐสังคมนิยมมีแต่กฎหมายมหาชน

ประโยชน์ของการแบ่งประเภทกฎหมายมหาชน — เอกชน

- - การพิจารณาเขตอำนาจศาล (ระบบศาลคู่)
- คดีแพ่ง – คดีอาญาขึ้นศาลยุติธรรม
- คดีกฎหมายมหาชนขึ้นศาลรัฐธรรมนูญ/ศาลปกครองในประเทศ
ที่มีระบบศาลคู่จะต้องมีศาลว่าด้วยการขัดกันทางคดีชี้ขาดเขต
อำนาจศาล
- ร.ธ.น.2550 คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

กฎหมายที่ศาลใช้

- กฎหมายสารະប័ណ្ណ
- หลักกฎหมายเอกชนให้ความสำคัญกับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคของปัจเจกชน- สัญญาทางแพ่ง- โฉมจะ- ทรัพย์สินเอกชน
- หลักกฎหมายมหาชนคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและสิทธิ เสรีภาพควบคู่ไป (รักษาคุณภาพ)- สัญญาทางปกครอง- เพิกถอน- สาธารณะสมบัติ
- วิธีสบ័ណ្ណ กฎหมายเอกชนใช้วิธีพิจารณาระบบกล่าวหา
กฎหมายมหาชนใช้วิธีพิจารณาระบบไต่สวน

ประโยชน์ในเชิงวิชาการ

- ในอดีตมีการแบ่งแยกสาขามาตั้งแต่สมัยโรมัน แต่แบ่งเพื่อไม่ทำการศึกษาแต่เริ่มศึกษาพัฒนาจริงจึงช่วงปลาย ศ.18
- มีการแยกสาขาออกเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อให้มีนักกฎหมายที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน แต่ละสาขาวิชาก็มีปรัชญาและนิติวิธีไม่เหมือนกัน

การแบ่งสาขาย่อยของกฎหมายเอกชน

• กฎหมายเอกชนภายใน

1. กฎหมายแพ่ง

- บุคคล
- ครอบครัว
- ทรัพย์สิน
- ห้าง
- มรดก

การแบ่งสาขาย่อยของกฎหมายเอกชน

2. กฎหมายพาณิชย์ มีการจัดทำประมวลกฎหมายพาณิชย์แยกจากการจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งและมีการแยกย่อยเป็น

- กฎหมายว่าด้วยการค้าทางทะเล
- กฎหมายว่าด้วยการการพาณิชย์ทางอากาศ
- กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา
- กฎหมายว่าด้วยล้มละลาย
- กฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
- กฎหมายว่าด้วยการแข่งขันการค้า

3. กฎหมายการเกษตรเช่น กฎหมายชลประทาน

4. กฎหมายสังคมได้แก่

- กฎหมายแรงงาน

- ประกันสังคม

5. กฎหมายวิ.แพ่ง,

6. กฎหมายอาญา วิ.อาญา

- กฎหมายเอกชนระหว่างประเทศ

- กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล

กฎหมายมหาชน

1. กฎหมายมหาชนภายใน

1.1 กฎหมายรัฐธรรมนูญ

1.2 กฎหมายปกครอง

1.3 กฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจ

- กฎหมายการคลัง

- กฎหมายภาษี

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

2. กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ

-กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง

ลักษณะพื้นฐานของกฎหมายมหาชน

- 1. เป็นกฎหมายที่เพิ่งเกิดใหม่
 - กฎหมายเอกชนมีพัฒนาการยาวนานกว่า 2,000 ปี
 - กฎหมายมหาชนเพิ่งพัฒนามาประมาณ 200 กว่าปี

ในแง่กฎหมายรัฐธรรมนูญ
เริ่มจากทฤษฎีสัญญาประชาคม ในศ. 17-
18 กับการปฏิวัติใน USA ค.ศ.1776,
Fr.1789 จนมีการบัญญัติรัฐธรรมนูญ
ลายลักษณ์อักษรในโลกประชาธิปไตย

ในแง่กฎหมายปกครองฝรั่งเศส

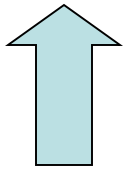
มีการพัฒนาโดยสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐ
(Conseil d' Etat) ตั้งตั้งแต่ปี 1800 และ
กลายเป็นต้นแบบในการพัฒนา
กฎหมายปกครองในประเทศต่าง ๆ

ผู้นำปฎิวัติฝรั่งเศสออก ก.ม. ห้ามไม่ให้ศาล ยุติธรรมก้าวก้า่งงานของฝ่ายปกครอง

ศาลปกครอง

Council of State

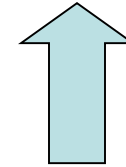
(ฟ้อง)

ป.ช.ช V รัฐ
คดีปกครอง

ศาลยุติธรรม

(ฟ้อง)

ป.ช.ช V ป.ช.ช
คดีแพ่ง/อาญา.

กฎหมายปกครองในอังกฤษและสหรัฐอเมริกา

- ก็เพิ่งเริ่มสนใจพัฒนามาในปี 1929 โดยประธานศาลฎีกาได้กล่าวตำหนิการใช้อำนาจโดยมิชอบของฝ่ายบริหารอย่างมาก

กฎหมายปกครองในอังกฤษและสหรัฐอเมริกา

- และเริ่มพัฒนาจริงจึงเมื่อ 50 กว่าปีมานี้ เมื่อพบข้อบกพร่องที่กฎหมายให้อำนาจฝ่ายปกครองมากจนควบคุมไม่ได้โดยศาล จากรายงานของ Frank Committee ในปี 1959
- รัฐสภา จึงได้เริ่มพัฒนากฎหมายปกครองขึ้นคล้าย ๆ กับประเทศฝรั่งเศส

ผลของการเป็นกฎหมายที่เพิ่งเกิดใหม่

- 1.1 ไม่มีการจัดทำประมวลกฎหมาย
 - มีความพยายามที่จะจัดทำรวบรวมกฎหมายไว้ในที่เดียวกัน
 - แต่ก็มิใช่ประมวลกฎหมาย

แต่ก็มีกฎหมายที่วางหลักเกณฑ์พื้นฐานไว้บ้าง

- ในสหรัฐอเมริกา มี Administrative Procedure Act (APA)
- ประเทศอังกฤษมี Tribunal and Inquiries Act ฯลฯ
- ในไทยมี พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

1.2 กฎหมายมหาชนเป็นระบบ Case Law

- เมื่อไม่มีประมวลกฎหมาย
- การพัฒนากฎหมายจึงเริ่มที่องค์กรศาล ไม่ว่า
จะเป็นศาลรัฐธรรมนูญ / ศาลปกครอง หรือ
ศาลว่าด้วยการขัดกันทางคดี

การศึกษาจึงต้องศึกษาจากคำพิพากษาของศาล

- ไม่ยึดหลัก Precedent (คำพิพากษาย่อมถือเสมือนกฎหมายผูกพันศาลเดียวกันหรือศาลล่าง)
- แม้ในทางปฏิบัติจะยึดถือคำพิพากษาของศาล แต่เป็นไปด้วยความสมัครใจ

กฎหมายมหาชนมีลักษณะพลวัตร

- รัฐมีหน้าที่ต้องจัดทำบริการสาธารณะสนองความต้องการของประชาชน แต่ความต้องการของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปตามความยุคสมัย
- ดังนั้น กฎหมายมหาชนจึงต้องพลวัตรเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของประชาชน และควรจะเป็นระบบ Case Law

บทบาทของศาล

- ศาลมีหน้าที่ต้องรักษาดุลยภาพระหว่างประโยชน์สาธารณะกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- ดังนั้น เมื่อมีคดีข้อพิพาทปกครอง ศาลจึงต้องสร้างหลักกฎหมายขึ้นเพื่อรักษาดุลยภาพ เช่น
- หลักกฎหมายสิทธิป้องกันตนเอง ทำนองเดียวกับหลักNatural Justice ในคอมมอนลอว์

คดี C.E. 11 มี.ค. 1910

- ผู้ว่ามีอำนาจบังคับฝ่ายเดียวที่จะแก้ไขสัญญาฝ่ายเดียวให้ผู้รับสัมปทานเดินรถไฟ เพิ่มเที่ยววิ่งรับผู้โดยสาร เพื่อประโยชน์สาธารณะ และหากการแก้ไขสัญญานั้นเพิ่มภาระให้บริษัท ๆ ก็สามารถเรียกค่าทดแทนจากจังหวัดได้

คดี C.E. 30 มี.ค. 1916

- บริษัทรับสัมปทานผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยถ่านหิน ต้องประสบ
ภาวะขาดทุนเพราะราคาถ่านหินสูงขึ้นมาก เพราะผลจาก
สงครามโลกครั้งที่ 1 จึงขอเลิกสัญญา กับเทศบาลโดยอ้างเหตุ
สุดวิสัย ศาลปกครองประเทศฝรั่งเศสตัดสินบริษัทยังมีหน้าที่
ต้องผลิตไฟฟ้าต่อไปตามหลักความต่อเนื่องของบริการ
สาธารณะ แต่การที่บริษัทต้องขาดทุนเพราะเหตุการณ์ที่ไม่มี
ใครคาดฝันได้ บริษัทมีสิทธิได้ค่าทดแทนจากเทศบาล บริษัท
จะต้องรับผิดชอบเฉพาะส่วนที่ขาดทุนตามปกติวิสัยของความ
เสี่ยงทางธุรกิจ

2. มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมอำนาจรัฐและหน่วยงานของรัฐ

กฎหมายมหาชนเกิดขึ้นจากแนวคิดในการจำกัดอำนาจรัฐ

โดยเฉพาะทฤษฎีสัญญาประชาคม → ทฤษฎีนิติรัฐ

คือ การกระทำของรัฐต้องชอบด้วยกฎหมาย หากมีการกระทำ
ของรัฐที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประชาชนมีสิทธิฟ้องรัฐได้

- แม้รัฐจะมีอำนาจที่เหนือกว่าโดยอ้างเรื่องประโยชน์สาธารณะก็ตาม แต่ก็อยู่ภายใต้ข้อจำกัดที่รัฐต้องมีกฎหมายให้อำนาจ

คตินิยม “เมื่อไม่มีกฎหมายให้อำนาจรัฐไว้
จะกระทำมิได้ (โดยเฉพาะเมื่อกระทบถึง
สิทธิเสรีภาพปัจเจกชน) “

ตรงข้ามกับคตินิยมของกฎหมายเอกชน

“เมื่อไม่มีกฎหมายห้าม ย่อมทำได้”

- ประชัญตามกฎหมายเอกชน อยู่บนหลักความเสมอภาค เสรีภาพ ทำสัญญาอะไรก็ได้ถ้ากฎหมายไม่ห้าม แม้แต่ยกเว้นกฎหมายก็ทำได้ ถ้ามิใช่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

ให้ความสำคัญกับการสร้างองค์กรและกระบวนการที่ดี

- เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน
เช่น กำหนดกระบวนการขั้นตอนในการออกคำสั่ง
ทางปกครองใน APA ของ USA, หรือของไทย

3. กฎหมายมหาชนเป็นกฎหมายที่มีลักษณะบังคับ

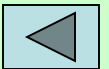
- เพื่อให้หลักนิติรัฐมีความศักดิ์สิทธิ์เป็น
หลักประกันสิทธิเสรีภาพ
- ดังนั้นรัฐไม่อาจเลือกใช้กฎหมายมหาชน
ดังเช่นเอกชนเลือกทำสัญญาแตกต่างจาก
กฎหมายได้

ผลของการที่กฎหมายมหาชนเป็นบทบังคับ

- จะต้องมีการควบคุมการกระทำขององค์กรรัฐทุก ๆ องค์กรให้ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็น
 - การกระทำขององค์กรนิติบัญญัติไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ
 - การกระทำของรัฐบาลไม่ขัดต่อกฎหมาย
 - การกระทำทางปกครองไม่ขัดต่อกฎหมาย
 - การกระทำทางตุลาการไม่ขัดต่อกฎหมาย

นิติวิธี(การใช้-ตีความกฎหมาย)

- ตีความหาดุลยภาพระหว่าง ประโยชน์สาธารณะกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- ศาลปกครอง /รธน. ศาลขัดกันทางคดี เป็นผู้ใช้ก.ม
- เชี่ยวชาญ ก.มมหาชน มีประสบการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

ที่มาของกฎหมาย (Source of Law)

- หลักการทั่วไปแห่งก.ม มหาชน
- คำพิพากษาศาลปกครอง /รธน. ศาลชั้นต้นทางคดี เป็นที่มาของกฎหมายที่สำคัญ (Case Law) ไม่ยึดหลักprecedent
- กฎหมายจารีตประเพณี
- กฎหมายลายลักษณ์อักษร

- ที่มาของกฎหมายที่บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร
- ร.ช.น.
- กฎหมายที่ออกโดยรัฐสภา
 - พ.ร.บ., สนธิสัญญา พ.ร.ก
- กฎหมายของฝ่ายบริหารที่ออกโดยอาศัยอำนาจของกฎหมายแม่บท
 - พระราชกฤษฎีกา
 - กฎกระทรวง
 - กฎและประกาศขององค์กรอื่น ๆ
- กฎหมายที่ออกโดยองค์กรกระจายอำนาจ
- มติ ค.ร.ม./ระเบียบ/ประกาศที่มีได้ออกโดยอาศัยอำนาจ
- หนังสือเวียน/แนวปฏิบัติการใช้ดุลพินิจ
- คำสั่งที่มีผลเฉพาะบุคคล (มีใช้ ก.ม.)

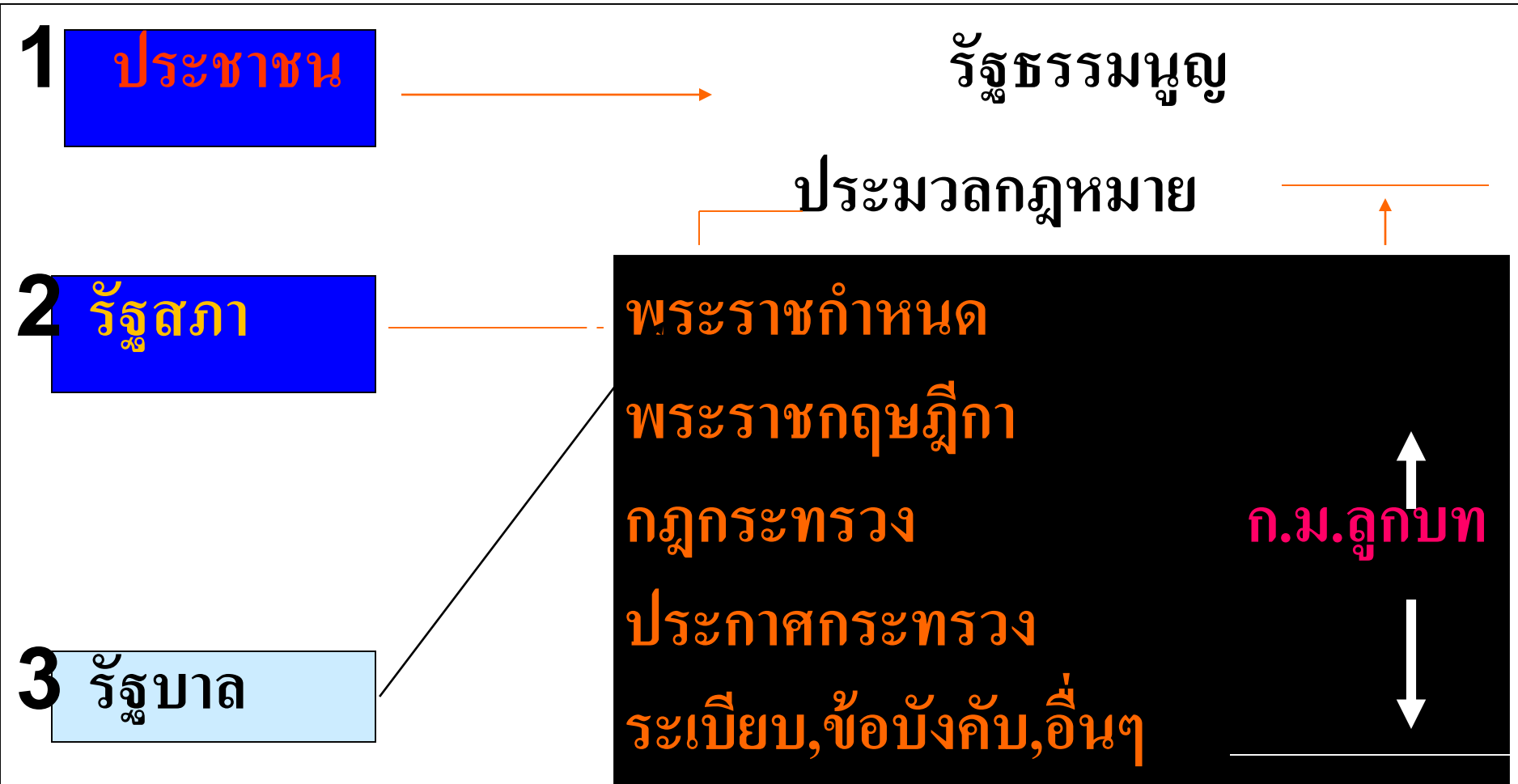
ข้อควรพิจารณา

1. รูปแบบของ ก.ม.

แตกต่างกันไปตามลักษณะขององค์กรที่ออก ก.ม. นั้นๆ

รูปแบบของกฎหมายในปัจจุบัน

(เรียงจากค่าบังคับสูงสุด → ต่ำสุด)

4.องค์กรปกครองท้องถิ่น

- เทศบาล ออก เทศบัญญัติ
- อ.บ.จ. ออก ข้อบัญญัติจังหวัด
- อ.บ.ต. ออก ข้อบังคับตำบล
- ก.ท.ม. ออก ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
- เมืองพัทยา ออก ข้อบัญญัติเมืองพัทยา

ข้อควรพิจารณา

2. ขอบเขตเนื้อหาสาระที่ ก.ม.แต่ละรูปแบบควรกำหนด เช่น
- รัฐธรรมนูญ กำหนดเนื้อหาสาระอำนาจอธิปไตย
สถาบันการเมือง หลักประกันสิทธิเสรีภาพ
 - พ.ร.บ. กำหนดเนื้อหาสาระของสิทธิ – หน้าที่ของประชาชน
 - กฎกระทรวงกำหนดเนื้อหารายละเอียดปลีกย่อยของกฎหมาย
แม่บท

ข้อควรพิจารณา

3 ค่าบังคับหรือลำดับศักดิ์ของ ก.ม.

ก.ม.ที่มีค่าบังคับต่ำกว่าจะขัดหรือแย้งต่อ ก.ม. ที่มีค่าบังคับสูงกว่าไม่ได้

การยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไข ก.ม.จะทำโดย ก.ม. ที่มีค่าบังคับเท่ากันหรือสูงกว่า

ค่าบังคับหรือลำดับศักดิ์ของ ก.ม.

ก.ม.ที่มีค่าบังคับต่ำกว่าจะขัดหรือแย้งต่อ ก.ม. ที่มีค่าบังคับสูงกว่าไม่ได้

การยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไข ก.ม.จะทำโดย ก.ม. ที่มีค่าบังคับเท่ากันหรือสูงกว่า

1 รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด (เป็นสัญญาประชาคม)

- คือสัญญาประชาคมที่ประชาชนยินยอม
พร้อมใจกัน มอบอำนาจอธิปไตยให้แก่รัฐ
เพื่อให้รัฐทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครอง
ผลประโยชน์ของประชาชน

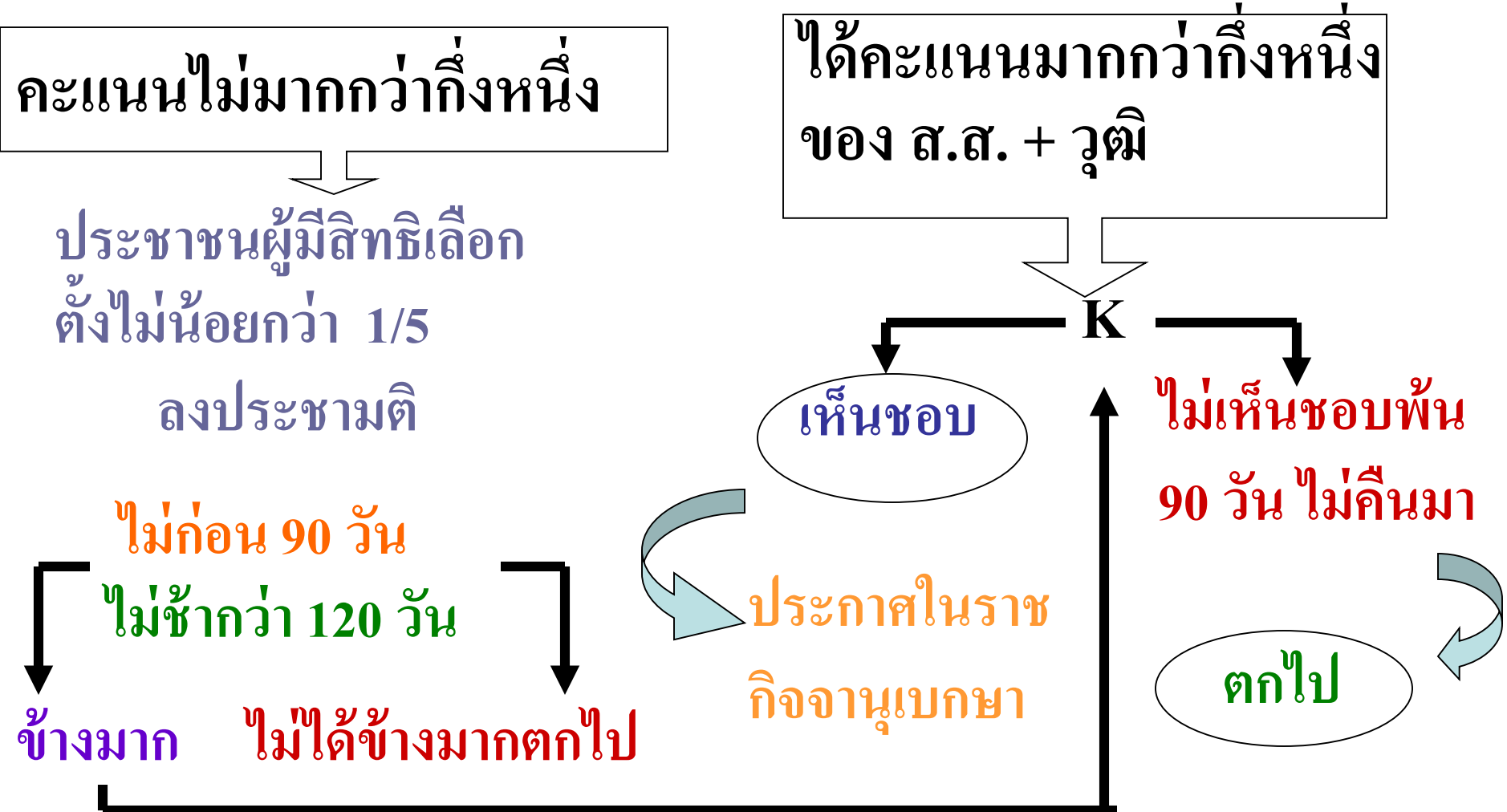
ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างโดยการ ก่อตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ

- เป็นอำนาจสูงสุดในการก่อตั้งองค์กรทางการเมือง (แนวคิดของซีเอเยต์) ดังนั้น องค์กรที่ถูกจัดตั้งตามรัฐธรรมนูญ (รัฐสภา, รัฐบาล, ศาลและอื่น ๆ) จะต้องใช้อำนาจไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ (ทุกองค์กรในรัฐ)

การจัดทำ ร.ช.น. 2540(ฉบับปฏิรูปการเมือง)

สภาร่างร.ช.น. 99 คน

รัฐสภาลงมติเห็นชอบ

เนื้อหาสาระที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ

- อำนาจอธิปไตย
- สถาบันทางการเมือง ได้แก่
 - สถาบันประมุขแห่งรัฐ
 - รัฐสภา
 - รัฐบาล
 - ศาล
- หลักประกันสิทธิเสรีภาพ

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด
เป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นหลักประกันสิทธิ
เสรีภาพขั้นพื้นฐาน

หลักความสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

ก.ม.ใดจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไม่ได้
มิฉะนั้นจะไม่มีผลบังคับ

ผลของหลักความสูงสุดของรัฐธรรมนุญ คือ

- ต้องมีกลไกควบคุมมิให้ขัดต่อรัฐธรรมนุญ
 - ศาล ร.ช.น./ ตุลาการ ร.ช.น.
 - ศาลยุติธรรม (ใน USA)
- การแก้ไขเพิ่มเติม ร.ช.น. จะต้องเป็นกระบวนการพิเศษ

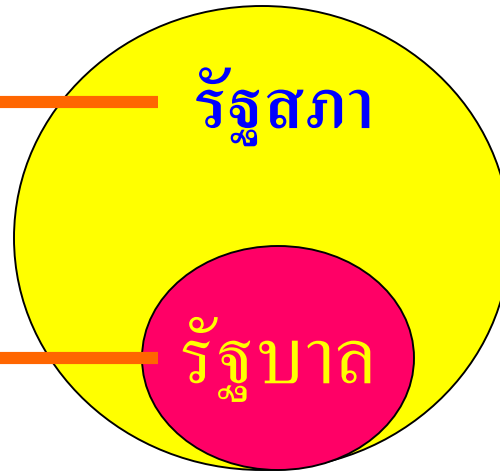
2 กฎหมายที่ตราโดยรัฐสภา

- พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.)
- สนธิสัญญา
- พ.ร.ก(เทียบเท่าพ.ร.บ.)

ทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน

- ก.ม.(พระราชบัญญัติ) คือการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ร่วมกันของประชาชน
- ดังนั้น ก.ม.ที่จะกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ ต้องกระทำโดยประชาชนเป็นผู้ออกหรือลงประชามติ หรือโดยรัฐสภาที่เป็นผู้แทนของประชาชน

รัฐสภา มีอำนาจในการออก ก.ม. โดยทั่วไป/ทุกเรื่อง
กระตบสิทธิ - เสรีภาพได้ยกเว้น ข้อที่จำกัดโดยหลักนิติรัฐ/ร.ช.น.

รัฐบาลออก ก.ม.ได้เฉพาะอาศัยอำนาจที่ได้รับมอบอำนาจ (delegated power)

-ร.ช.น. มอบให้ออกพระราชกำหนด

- ก.ม.แม่บทมอบให้ออก ก.ม.ลำดับรอง(Subordinate legislation)

กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2524)

ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

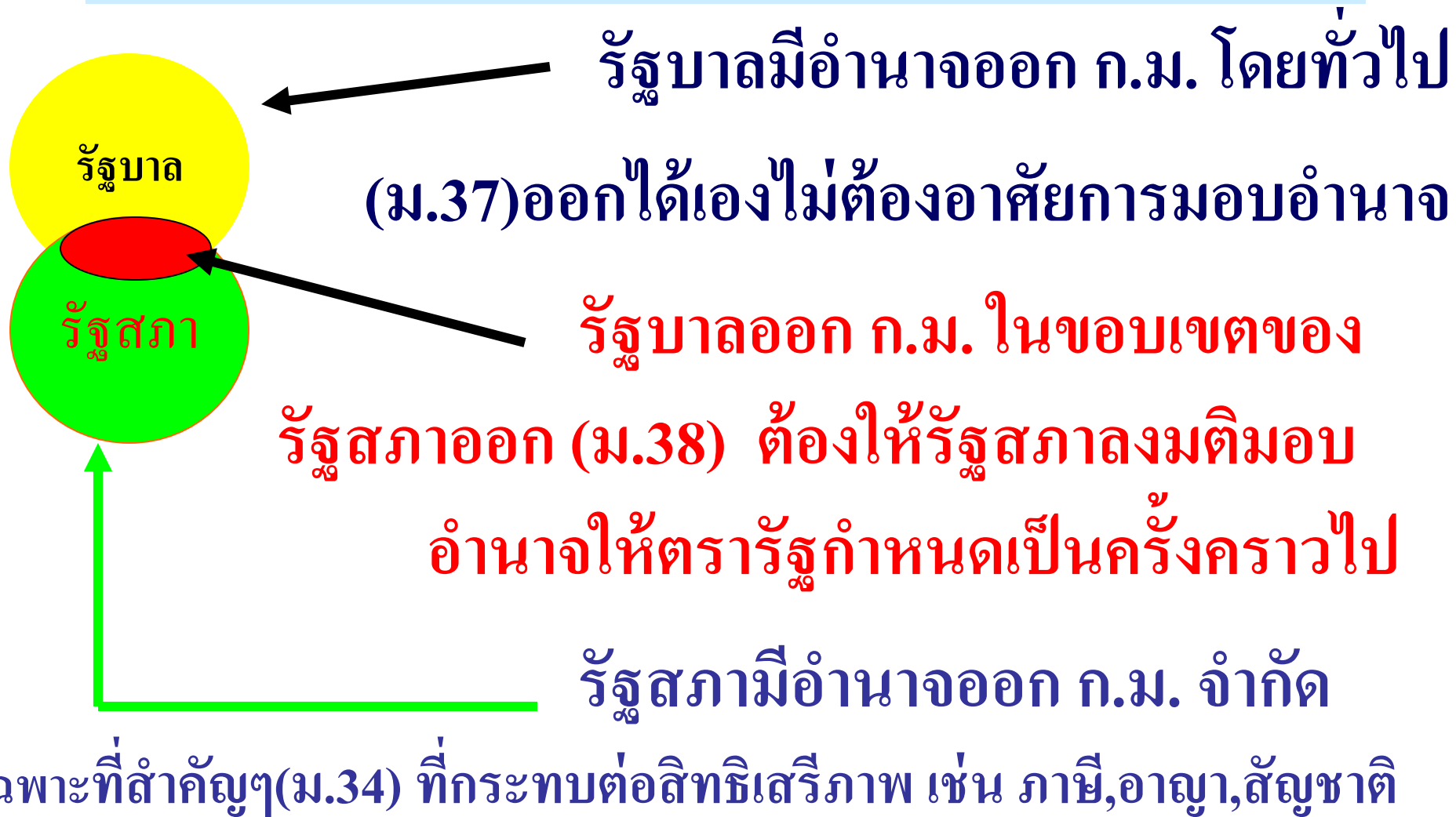
บัตรประจำตัวนายช่าง และบัตรประจำตัวนายตรวจ ให้เป็นไปตามแบบท้ายกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2524

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ร.ช.น. Fr 1958

พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.)

เป็นก.ม.ที่กษัตริย์ทรงตราขึ้นตาม
คำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.)

เนื้อหา ก.ม.สำคัญ ๆ ที่มีบทบัญญัติกระทบต่อสิทธิ

เสรีภาพ (ภายใต้หลักนิติรัฐ/ร.ธ.น.) เช่น

- สัญชาติ- ภาษี- ก.ม.อาญา- ก.ม.เวนคืน- จำกัดการถือครองที่ดิน

- กฎหมายที่กระทบสิทธิ เสรีภาพต้องสงวนเป็นอำนาจของรัฐสภาโดยเฉพาะ ไม่มีสิทธิมอบอำนาจให้องค์กรอื่น

3 สนธิสัญญา (มีผลบังคับเท่า พ.ร.บ.)

- ระบบเอกนิยม (Monism) สนธิสัญญาที่ได้รับการให้สัตยาบันแล้วถือว่า มีผลบังคับเป็นกฎหมายภายในทันที
- ระบบทวินิยม (Dualism) ถือว่าสนธิสัญญาที่ให้สัตยาบันแล้วมีผลผูกพันเป็นกฎหมายภายในต่อเมื่อมีการออกกฎหมายในรับรองก่อน (อนุวัติการให้เป็นไปตามสนธิสัญญา)

ประเทศไทยถือตามแนวคิดนี้มาโดยตลอด

- ดูจากรัฐธรรมนูญ 2560 ที่ว่า
- กษัตริย์ทรงอำนาจทำหนังสือสัญญา กับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
- เว้นแต่หนังสือสัญญานั้นมีผลเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐหรือจะต้องออก พ.ร.บ. เพื่อให้การเป็นไปตามสัญญาจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อน

4 กฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหาร

- 4.1 พระราชกำหนด ฝ่ายบริหารออกโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ 2560 มาตรา 172-174 พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นโดยคำแนะนำและยินยอมของ ค.ร.ม. ให้มีผลบังคับเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ (มีค่าบังคับเท่า พ.ร.บ.)
- มี 2 กรณี คือ

มาตรา 172

- เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้
- เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ

มาตรา 174

- กรณีในระหว่างสมัยประชุมสภา
- ถ้ามีความจำเป็นต้องมี ก.ม.เกี่ยวกับการเงินภาษีอากร ซึ่งต้องพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน

การควบคุมการออก พ.ร.ก. มี 2 วิธี

1. ก่อนรัฐสภาอนุมัติ พ.ร.ก.

ศาล ร.ช.น. เป็นผู้ควบคุมให้เป็นไปตามเงื่อนไข
ม.172 โดย ส.ส.หรือวุฒิจ 1 ใน 5 ของแต่ละสภาเสนอให้
ศาล ร.ช.น. ชี้ขาด (ม.173) หากผลชี้ขาดว่าขัดต่อ ม.172
พ.ร.ก. นั้น ไม่มีผลมาแต่ต้น

2. หลังประกาศใช้ พ.ร.ก. แล้ว

เมื่อประกาศใช้บังคับ พ.ร.ก.แล้ว

ค.ร.ม. ต้องเสนอ พ.ร.ก. ให้รัฐสภาอนุมัติ

กรณี พ.ร.ก. ตาม ม.172 โดยไม่ชักช้า

กรณีพ.ร.ก. ตาม ม.174 ภายใน 3 วัน

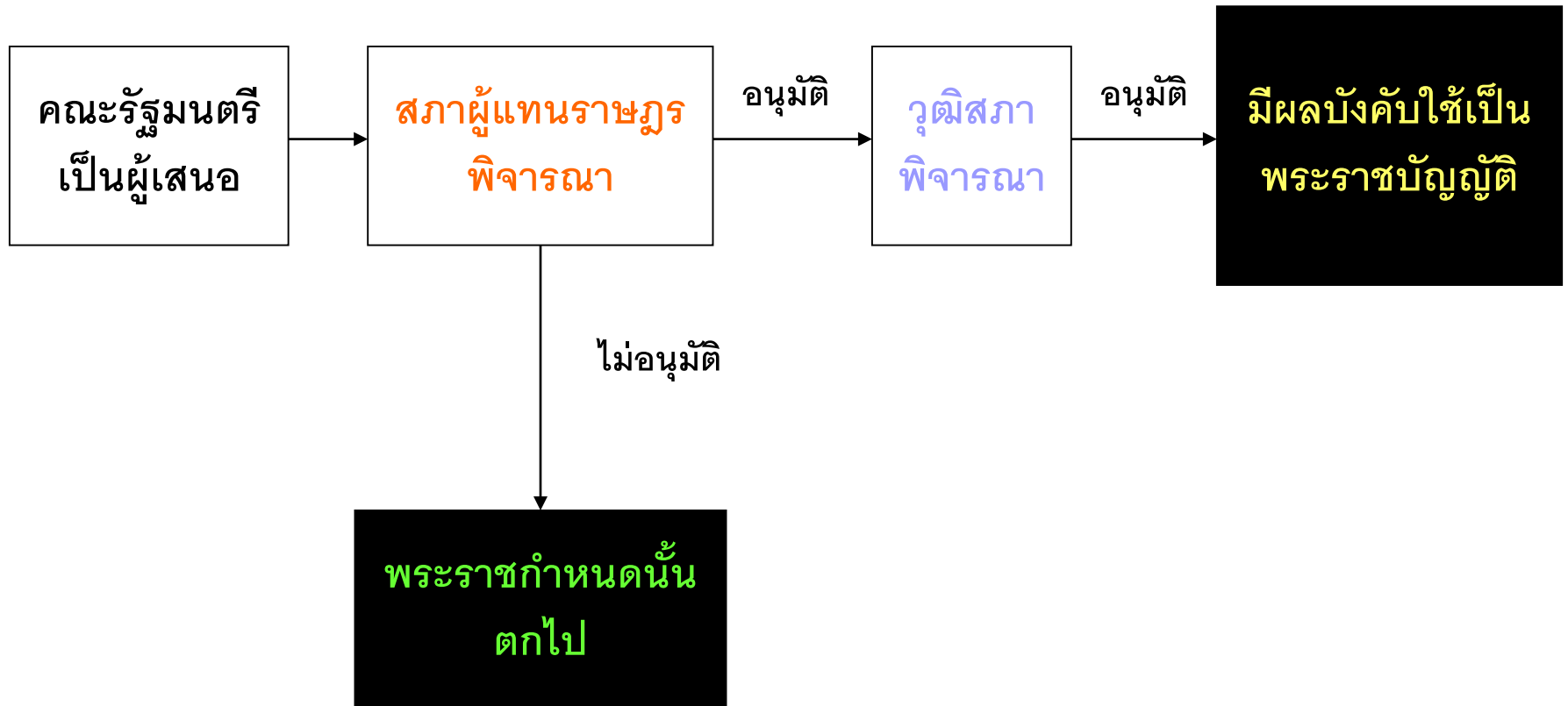
ถ้ารัฐสภาอนุมัติ ผลคือ พ.ร.ก. มีผลบังคับ

เช่น พ.ร.บ. ตลอดไป

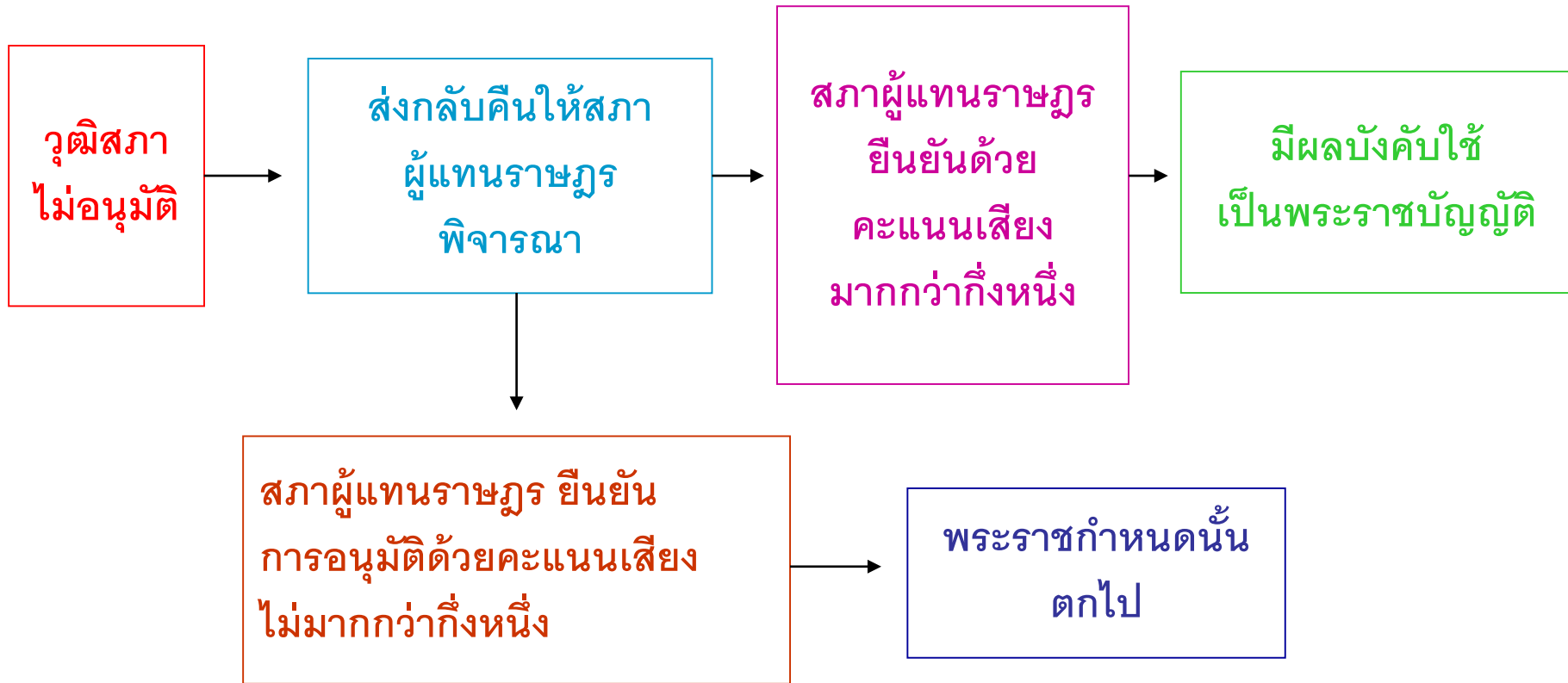
ถ้ารัฐสภาไม่อนุมัติ ผลคือ พ.ร.ก. ตกไปตั้งแต่

วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การอนุมัติพระราชกำหนด

กรณีวุฒิสภาไม่อนุมัติพระราชกำหนด

4.2 กฎหมายของฝ่ายบริหารที่ออกโดยอาศัยอำนาจ ของกฎหมายแม่บทคือ **กฎหมายลำดับรอง หรือ กฎหมายลูกบท(Subordinate Legislation)**

- คือ กฎหมายที่ฝ่ายบริหารออกโดยอาศัยอำนาจ
ของพระราชบัญญัติ (กฎหมายแม่บท) เพื่อกำหนด
รายละเอียดที่จะใช้กฎหมายแม่บทบังคับในชั้น
ปฏิบัติการ

มาตรา 8 เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การ
ป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถา
ปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ตลอดจนการอื่นที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตาม
พระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคาร มีอำนาจออก
กฎกระทรวงกำหนด

(1) ลักษณะ แบบ รูปทรง สีสัน เนื้อ และที่ตั้งของ

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ.๒๕๒๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

• -----

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ (๓) และมาตรา ๘ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการควบคุมอาคารออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“แรงประลัย” หมายความว่า แรงขนาดที่จะทำให้วัตถุนั้น แตกแยกออกจากกันเป็นส่วนหรือทลายเข้าหากัน

- ข้อ ๖ ในการคำนวณส่วนต่างๆของอาคารที่ประกอบด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กตามทฤษฎีอิลาสติกหรือหน่วยแรงปลอดภัย เหล็กเสริมคอนกรีตที่ใช้ต้องมีกำลังครากตั้งแต่ ๒๔๐ เมกาปาสกาล (๒,๔๐๐ กิโลกรัมแรงต่อตารางเซนติเมตร) และให้ใช้ค่าหน่วยแรงของเหล็กเสริมคอนกรีตได้ไม่เกินอัตราดังต่อไปนี้

(๑) แรงดึง

(ก) เหล็กเส้นกลมผิวเรียบที่มีกำลังครากตั้งแต่ ๒๔๐ เมกาปาสกาล (๑,๒๐๐ กิโลกรัมแรงต่อตารางเซนติเมตร)

- ต้องออกกฎหมายลำดับรองภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายแม่บทบังคับอย่างเคร่งครัด
- ต้องไม่มีบทบัญญัติที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพ
เช่น ในกฎกระทรวงจะต้องไม่มีบท กำหนด
โทษทางอาญา

กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2524)

ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

บัตรประจำตัวนายช่าง และบัตรประจำตัวนายตรวจ ให้เป็นไปตามแบบท้ายกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2524

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

1. พระราชกฤษฎีกา คือ กฎหมายที่
พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นตามคำแนะนำของ
คณะรัฐมนตรี

เป็นกฎหมายลำดับรองที่กำหนด
รายละเอียดที่จะใช้กฎหมายแม่บทบังคับในชั้น
ปฏิบัติการในเรื่องสำคัญ ๆ เช่น

- จะใช้กฎหมายแม่บทบังคับในท้องที่ในท้องที่ใด
- จะใช้กฎหมายแม่บทบังคับในเวลาใด
- จะใช้กฎหมายแม่บทบังคับบุคคลใด
- การก่อตั้งหน่วยงานระดับกอง

**พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ทบวงมหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2537**

**ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2537
เป็นปีที่ 49 ในรัชกาลปัจจุบัน**

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 175 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา 9 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2530 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2537”

มาตรา 2 พระราชกฤษฎีกานี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

พ.ศ. 2532	(1) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ทบวงมหาวิทยาลัย
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535	(2) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ทบวงมหาวิทยาลัย
(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535	(3) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ทบวงมหาวิทยาลัย
(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2536	(4) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ทบวงมหาวิทยาลัย

มาตรา 4 ให้จัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทบวงมหาวิทยาลัย ดังนี้

- (1) สำนักงานอธิการบดี
- (2) คณะเกษตรศาสตร์
- (3) คณะทันตแพทยศาสตร์
- (4) คณะเทคนิคการแพทย์
- (5) คณะบริหารธุรกิจ

2. กฎกระทรวง คือ กฎหมายที่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้ประกาศใช้ตาม
ความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

เป็นกฎหมายลำดับรองที่กำหนดรายละเอียด
ที่จะใช้กฎหมายแม่บทบังคับในชั้นปฏิบัติการใน
เรื่องที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อย เช่น

- รายละเอียด ขนาด มาตรฐาน
- รายละเอียด รูปแบบ
- รายละเอียด ค่าธรรมเนียม
- รายละเอียด ขั้นตอนและวิธีการ

กฎกระทรวงรวมถึงกฎทบวง กฎ ก.พ.ฯลฯ

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ.๒๕๒๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

• -----

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ (๓) และมาตรา ๘ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยคำแนะนำของ คณะกรรมการควบคุมอาคารออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“แรงประลัย” หมายความว่า แรงขนาดที่จะทำให้วัตถุนั้น แตกแยกออกจากกันเป็นส่วนหรือทลายเข้าหากัน

- ข้อ ๖ ในการคำนวณส่วนต่างๆของอาคารที่ประกอบด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กตามทฤษฎีอิลาสติกหรือหน่วยแรงปลอดภัย เหล็กเสริมคอนกรีตที่ใช้ต้องมีกำลังครากตั้งแต่ ๒๔๐ เมกาปาสกาล (๒,๔๐๐ กิโลกรัมแรงต่อตารางเซนติเมตร) และให้ใช้ค่าหน่วยแรงของเหล็กเสริมคอนกรีตได้ไม่เกินอัตราดังต่อไปนี้

(๑) แรงดึง

(ก) เหล็กเส้นกลมผิวเรียบที่มีกำลังครากตั้งแต่ ๒๔๐ เมกาปาสกาล (๑,๒๐๐ กิโลกรัมแรงต่อตารางเซนติเมตร)

กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2524)

ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

บัตรประจำตัวนายช่าง และบัตรประจำตัวนายตรวจ ให้เป็นไปตามแบบท้ายกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2524

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ตราครุฑ)

บัตรประจำตัวนายช่าง

ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร

พ.ศ. ๒๕๒๒

ในท้องที่.....

วันออกบัตร...../...../.....

วันบัตรหมดอายุ...../...../.....

แบบบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

(ด้านหน้า)

↑

๕.๔ ซม.

↓

บัตรประจำตัวเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ
ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

เลขที่
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

→ (๑)

← ๘.๔ ซม. →

(ด้านหลัง)

↑

๕.๔ ซม.

↓

รูปถ่าย
ขนาด
๒.๕x๓.๐ ซม.

.....
ลายมือชื่อ
หมู่โลหิต

เลขประจำตัวประชาชน.....
ชื่อ
ตำแหน่ง
สังกัด
เป็นเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตาม
พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
.....
ตำแหน่ง
ผู้ออกบัตร
บัตรหมดอายุ

.....
วันออกบัตร

.....

→ (๒)

← ๘.๔ ซม. →

หมายเหตุ (๑) แถบแม่เหล็ก เพื่อบรรจุข้อมูล

(๒) ตรากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ.๒๕๒๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕(๑) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้กำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต ดังนี้

(๑) ใบอนุญาตก่อสร้าง ฉบับละ ๒๐ บาท

(๒) ใบอนุญาตตัดแปลง ฉบับละ ๑๐ บาท

(๓) ใบอนุญาตรื้อถอน ฉบับละ ๑๐ บาท

3. ประกาศกระทรวง คือ กฎหมายที่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงประกาศใช้โดยไม่ต้อง
ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

4. ระเบียบ, ข้อบังคับ, ประกาศขององค์กร
ในรัฐบาล เช่น

ข้อบังคับการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ข้อบังคับจรรยาบรรณที่ออกโดยอธิบดีกรมตำรวจ

ตามพระราชบัญญัติจรรยาบรรณฯ เป็นต้น

5 มติ ค.ร.ม. ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศที่มีใ้ได้อำนาจ
ตาม พ.ร.บ. ฉบับใด

- นายกฯ มีอำนาจในฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจวาง
ระเบียบปฏิบัติราชการตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการ
แผ่นดิน พ.ศ. 2534 ม.11(8) เท่านั้นไม่ขัดต่อก.ม.
- จะมีผลบังคับเป็นการออกระเบียบภายในหน่วยงาน ไม่มีผล
บังคับกับประชาชน เช่น

มติ ค.ร.ม.

- กำหนดแนวทางบริหารที่ไม่ประสงค์จะเป็นกฎเกณฑ์โดยตรง เช่น กำหนดนโยบาย
- ที่กำหนดระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการมุ่งที่เป็นกฎเกณฑ์โดยตรง เช่น มติ ค.ร.ม. ห้ามมิให้ข้าราชการเล่นแชร์ มติค.ร.ม. ว่าด้วยเรื่องเขตป่าถาวร ฯลฯ
- มีผลกับหน่วยงาน ถ้าไม่ปฏิบัติมีความผิดทางวินัย

ระเบียบ

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการ
พัสดุ ฯลฯ
- ระเบียบของกรมป่าไม้

6 กฎหมายที่ออกโดยองค์กรกระจายอำนาจ เป็นกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับภายในท้องถิ่น

- เทศบาล ออก เทศบัญญัติ
- อ.บ.จ. ออก ข้อบัญญัติจังหวัด
- อ.บ.ต. ออก ข้อบังคับตำบล
- ก.ท.ม. ออก ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
- เมืองพัทยา ออก ข้อบัญญัติเมืองพัทยา

7 หนังสือเวียนหรือแนวทางในการบริหารงานของรัฐ

- มีผลบังคับภายในหน่วยงานที่ต้องใช้ดุลพินิจ
- ต้องไม่ขัดต่อ ก.ม.

8. ก.ม.ที่ ออกในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติ

เช่น การปฏิบัติ

มีรูปแบบของ ก.ม. เป็น

- ประกาศคณะปฏิวัติ
- ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ
- ประกาศ ร.ส.ช.

* คณะปฏิวัติจะยกเลิก ร.ช.น. รัฐสภา
รัฐบาล เพราะฉะนั้นจึงไม่สามารถออก ก.ม.ใน
รูปแบบปกติได้ เช่น ไม่มี พ.ร.บ. พ.ร.ก. หรือ
พ.ร.ฎ. เป็นต้น

การวิเคราะห์ว่าประกาศคณะปฏิวัติมีค่า
บังคับเท่ากับ ก.ม.ใดในภาวะปกติ จะต้อง
วิเคราะห์โดยดูจากเนื้อหาของสาระของประกาศ
คณะปฏิวัติฉบับนั้น ๆ ว่าโดยปกติแล้วเป็น
เนื้อหาสาระที่ควรกำหนดใน ก.ม.ชนิดใดใน
ภาวะปกติ

หลักกฎหมายมหาชนทั่วไป

- สร้างความเป็นเอกภาพให้กับกฎหมายมหาชนเพื่อจัดระเบียบ กฎหมายลายลักษณ์อักษร
- สวนทางแนวคิด ตัวยกขนิม / ไม่ตามใจ
รัฐสภาที่กฎหมายถูกเสนอจากระบบราชการ

**-ศาลฎีกาไทย เคยใช้หลัก ก.ม.มหาชนทั่วไป
ในฎีกาที่ 913/2536 “ประเพณีการปกครอง
ไทยในระบบประชาธิปไตย”**

คำพิพากษาฎีกาที่ 913/2536 (ที่ประชุมใหญ่)

ประกาศ ร.ส.ช. ฉบับที่ 26 ข้อ 2 และข้อ 6 เป็นการตั้ง
คณะบุคคลที่มีใช้ศาลให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี
เช่นเดียวกับศาล ย่อมขัดต่อประเพณีการปกครอง
ประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย (ขัดต่อหลักนิติ
ธรรม The Rule of Law) เป็นการออกและใช้ ก.ม. ที่มี
โทษทางอาญาย้อนหลังไปลงโทษแก่ผู้ร้อง จึงเป็น ก.ม.
ที่ขัดหรือแย้งต่อธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร
พ.ศ. 2534 ม. 30 บังคับมิได้

- **ข้อสำคัญ**

- **ต้องไม่เอาหลักกฎหมายทั่วไปของกฎหมาย
เอกชนมาใช้ในกฎหมายมหาชน**
- **และต้องรักษาดุลยภาพ**

คำพิพากษาของศาล

- สำนัก (Realism) ผู้ตีความกฎหมายโดยอ้อมมีศักดิ์เท่ากับผู้ออกกฎหมายนั้น เช่น
- ถ้าศาล ร.ช.น. ตีความ ร.ช.น. เพราะฉะนั้น การตีความนั้นก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของ ร.ช.น.

- ศาลจะต้องตีความภายในกรอบของ
บทบัญญัติ+สอดคล้องกับความเป็นธรรมตาม
สภาพการณ์เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
- ระบบ Common Law ที่มีศาลยุติธรรมเพียง
ศาลเดียว เพราะฉะนั้น การตีความของศาล
ยุติธรรมก็เป็นที่มาของกฎหมายมหาชน

- ระบบศาลคู่ หรือศาลพิเศษ คำพิพากษาของศาล ร.ช.น. / ศาลปกครอง / ศาลชำนาญพิเศษอื่น เป็นที่มาของกฎหมายมหาชน
- ระบบผสม เช่น ของไทย

*** จารีตประเพณีในกฎหมายมหาชน**
(แยกตามผู้ก่อจารีตฯ)

- จารีตประเพณีใน ร.ช.น
- จารีตประเพณีในกฎหมายปกครองหรือ
แบบแผนของทางราชการ

คำพิพากษาฎีกาที่ 913/2536 (ที่ประชุมใหญ่)

ประกาศ ร.ส.ช. ฉบับที่ 26 ข้อ 2 และข้อ 6 เป็นการตั้ง
คณะบุคคลที่มีใช้ศาลให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี
เช่นเดียวกับศาล ย่อมขัดต่อประเพณีการปกครอง
ประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย (ขัดต่อหลักนิติ
ธรรม The Rule of Law) เป็นการออกและใช้ ก.ม. ที่มี
โทษทางอาญาย้อนหลังไปลงโทษแก่ผู้ร้อง จึงเป็น ก.ม.
ที่ขัดหรือแย้งต่อธรรมเนียมการปกครองราชอาณาจักร
พ.ศ. 2534 ม. 30 บังคับมิได้